

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА ІСТОРІЇ ПЕДАГОГІКИ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор
з науково-методичної та
навчальної роботи
О. Б. Жильцов
20 15 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ

Спеціальність

8.02020401 Музичне мистецтво

8.02020501 Образотворче мистецтво

Гуманітарний інститут

2015–2016

Структура програми типова. Години відповідають робочому навчальному плану.
Заступник директора Гуманітарного інституту з навчальної роботи

 Єременко О. В.

Робоча програма «Педагогіка вищої школи» для спеціальностей 8.02020401
Музичне мистецтво, 8.02020501 Образотворче мистецтво, галузі знань 0202
Мистецтво, 2015. – 30 с.

Розробники:

Чернуха Надія Миколаївна, доктор педагогічних наук, професор, професор
кафедри теорії та історії педагогіки;

Малихін Олександр Володимирович, доктор педагогічних наук, професор.

Укладачі:

Тернопільська Валентина Іванівна, доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри теорії та історії педагогіки

Муромець Вікторія Григорівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри
теорії та історії педагогіки

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри теорії та історії педагогіки.

Протокол від “05” серпня 2015 року № 1.

Завідувач кафедри Хоружа Людмила Леонідівна

 (Хоружа Л.Л.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ ” 20__ року

Схвалено Вченою радою Гуманітарного інституту для спеціальностей 8.02020401
Музичне мистецтво, 8.02020501 Образотворче мистецтво, галузі знань 0202
Мистецтво.

Протокол від. “29” вересня 2015 року №

“29” вересня 2015 року

Вчений секретар (Т.І. Видайчук)

(підпис) (прізвище та ініціали)

© КУБГ, 2014 рік
© _____, 2014 рік

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.	4
Структура програми навчальної дисципліни	
I. Опис предмета навчальної дисципліни	6
II. Тематичний план навчальної дисципліни.	7
III. Програма	
<i>Змістовий модуль I. Загальні основи педагогіки вищої школи та історії вищої освіти. . . .</i>	<i>8</i>
<i>Змістовий модуль II. Дидактика вищої школи .....</i>	<i>8</i>
<i>Змістовий модуль III. Виховна функція вищої школи. Педагогічний менеджмент . . . .</i>	<i>9</i>
IV. Навчально-методична карта дисципліни "Педагогіка вищої школи"	11
V. Плани семінарських занять	13
VI. Завдання для самостійної роботи.	17
VII. Карта самостійної роботи магістранта.	18
VIII. Система поточного та підсумкового контролю.	19
IX. Методи навчання.	22
X. Методичне забезпечення курсу	22
XI. Питання до екзамену.	22
XII. Рекомендована література	
Основна.	25
Додаткова.	27

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма з дисципліни "Педагогіка вищої школи" є нормативним документом Київського Університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою теорії та історії педагогіки на основі освітньо-професійної програми підготовки магістрів відповідно до навчального плану для всіх спеціальностей денної форми навчання.

Програму розроблено з урахуванням рекомендацій МОН України (лист № 1/9-736 від 06.12.2007 р.) "Про Перелік напрямів (спеціальностей) та їх поєднання з додатковими спеціальностями і спеціалізаціями для підготовки педагогічних працівників за освітньо-кваліфікаційними рівнями бакалавра, спеціаліста, магістра".

Робоча навчальна програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати магістрант відповідно до освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни "Педагогіка вищої школи", необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

"Педагогіка вищої школи" є складовою частиною дисциплін психолого-педагогічного циклу нормативного блоку. Її вивчення передбачає розв'язання низки завдань фундаментальної професійної підготовки фахівців вищої кваліфікації, зокрема: опанування системою знань про закономірності процесу навчання й виховання студентів, професійної підготовки висококваліфікованих і конкурентоспроможних фахівців у галузі освіти відповідно до вітчизняних та європейських стандартів; основи управління педагогічним процесом у вищому навчальному закладі; форми, методи і засоби формування особистості майбутнього фахівця; професійно-педагогічну діяльність викладача вищої школи.

Мета курсу – розкрити закономірності розвитку освіти, процесу навчання і виховання студентської молоді, її наукової та професійної підготовки відповідно до державних та європейських стандартів, потреб суспільства; розробити на цій основі підходи до удосконалення системи формування психолого-педагогічної готовності магістрантів до викладацької та науково-педагогічної діяльності.

Завдання курсу:

- аналіз закономірностей функціонування системи вищої освіти і її складових (навчально-виховний процес, управління, викладач, студент тощо);
- ознайомлення з інноваційними технологіями, формами організації, методами, засобами навчання, виховання, управління в системі вищої освіти;
- прогнозування перспектив розвитку вищої освіти в Україні в контексті інтеграції у європейський освітній простір;
- вивчення, аналіз та узагальнення практики, досвіду педагогічної діяльності у вищих навчальних закладах.

У процесі вивчення курсу важливо зосередити увагу на засвоєнні знань з таких питань: загальні основи педагогіки вищої школи, становлення системи освіти в Україні, дидактика вищої школи, виховання студентів, педагогічний менеджмент, специфіка професійно-педагогічної діяльності викладача вищої школи.

Підвищенню ефективності семінарських занять сприятиме передбачене програмою виконання й захист творчих проєктів з актуальних проблем розвитку, становлення, реформування сучасної вищої освіти України в контексті інтеграції у європейський освітній простір.

Під час семінарських занять, індивідуальної навчально-дослідної та самостійної

роботи студенти **набувають уміння та навички:**

1) аналізувати політику Української держави щодо розвитку вищої освіти в історичній ретроспективі;

2) виокремлювати принципи освіти, завдання навчальних закладів (Закон України "Про освіту");

3) з'ясувати призначення стандартів вищої освіти, сутність організації навчально-виховного процесу у ВНЗ (Закон України "Про вищу освіту");

4) досліджувати пріоритетні напрями розвитку освіти в Україні, виокремлювати тенденції підготовки фахівців у вищій школі з погляду перспектив її удосконалення (Національна доктрина розвитку освіти);

5) з'ясувати напрями перетворень у галузі освіти на європейському просторі (на основі змісту Болонської декларації);

6) аналізувати структуру підготовки фахівців у вищому навчальному закладі (кількість спеціальностей, їх конкретні назви й основні спеціалізації);

7) добирати приклади педагогічних ситуацій із діяльності ВНЗ, які зорієнтовані на формування гуманістичних почуттів особистості;

8) аналізувати типовий навчальний підручник чи навчальний посібник зі свого фаху й оцінювати його зміст із погляду врахування дидактичних вимог;

9) складати план проведення практичного чи лабораторного заняття з окремої дисципліни, визначати його методичне забезпечення;

10) опрацьовувати інформаційні джерела з метою ознайомлення з технологією і методикою запровадження модульно-рейтингової системи організації навчання у ВНЗ України;

11) здійснювати педагогічний аналіз форм і засобів виховання у навчальному закладі з позицій реалізації в них принципів виховання;

12) аналізувати дії викладачів вищої школи, які є виявом професіоналізму і педагогічної культури.

Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення дисципліни, становить 108 год., із них 12 год. – лекції, 12 год. – семінарські заняття, 4 год. – модульний контроль, 36 год. – семестровий контроль, 44 год. – самостійна робота.

Завершується вивчення магістрантами навчальної дисципліни «Педагогіка вищої школи» екзаменом.

СТРУКТУРА
ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
I. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет: процес навчання та виховання студентів вищого навчального закладу, формування особистості фахівця вищої кваліфікації в умовах реформування та модернізації системи освіти в Україні.

Дисципліна	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
<p>Кількість кредитів, відповідних ECTS: <i>3 кредити</i></p> <p>Змістові модулі: <i>3 модулі</i></p> <p>Загальний обсяг дисципліни (години): <i>108 годин</i></p> <p>Тижневих годин: <i>4 години</i></p>	<p style="text-align: center;">Шифр та назва галузей знань</p> <p style="text-align: center;">0202 Мистецтво</p> <p style="text-align: center;">Спеціальності</p> <p style="text-align: center;">8.02020401 Музичне мистецтво</p> <p style="text-align: center;">8.02020501 Образотворче мистецтво</p> <p style="text-align: center;">Освітньо-кваліфікаційний рівень <i>"магістр"</i></p>	<p>Нормативна Рік підготовки: 6. Семестр: 11</p> <p>Аудиторні заняття: <i>24 годин</i></p> <p>Лекції (теоретична підготовка): <i>12 годин</i> Семінарські заняття: <i>12 годин</i></p> <p>Модульний контроль: <i>4 годин</i></p> <p>Самостійна робота: 44 годин</p> <p>Семестровий контроль: <i>36 год.</i></p> <p>Вид контролю: <u>екзамен.</u></p>

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/ п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин					
		Разом	Аудиторні	Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота	Модульний контроль
Змістовий модуль I. ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ ПЕДАГОГІКИ ВИЩОЇ ШКОЛИ							
1.	Загальні основи педагогіки вищої школи. Тенденції розвитку вищої освіти України початку третього тисячоліття.	11	4	2	2	7	
<i>Разом</i>		11	4	2	2	7	
Змістовий модуль II. ДИДАКТИКА ВИЩОЇ ШКОЛИ							
2.	Сутність процесу навчання у вищій школі. Зміст освіти у вищій школі. Принципи, методи та засоби навчання у ВНЗ.	11	4	2	2	7	
3.	Форми організації навчання у вищій школі. Система діагностики знань і вмінь студентів у ВНЗ	15	6	4	2	7	2
<i>Разом</i>		26	10	6	4	14	2
Змістовий модуль III. ВИХОВНА ФУНКЦІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ. ПЕДАГОГІЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ							
4.	Виховна робота зі студентською молоддю	11	4	2	2	7	
5.	Основи управління у вищій школі. Специфіка професійно-педагогічної діяльності викладача вищої школи	24	6	2	4	16	2
<i>Разом</i>		35	10	4	6	23	2
<i>Семестровий контроль (Екзамен)</i>		36					
<i>Всього</i>		108	24	12	12	44	4

ІІІ. ПРОГРАМА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ ПЕДАГОГІКИ ВИЩОЇ ШКОЛИ

Лекція 1. ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ ПЕДАГОГІКИ ВИЩОЇ ШКОЛИ. ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ ПОЧАТКУ ТРЕТЬОГО ТИСЯЧОЛІТТЯ (2 год.)

Місце педагогіки вищої школи в системі педагогічних наук. Зв'язок педагогіки вищої школи з іншими науками.

Методологічні аспекти педагогіки вищої школи. Методологія педагогіки вищої школи у світлі сучасної парадигми науки.

Поняття про цілісний педагогічний процес. Характеристика компонентів цілісного педагогічного процесу у вищій школі. Закономірності педагогічного процесу у вищій школі. Категорії педагогіки вищої школи. Методи педагогіки вищої школи.

Мета, завдання та зміст вищої освіти в Україні. Система освіти в Україні, її структура. Принципи діяльності освітніх закладів.

Стан і тенденції розвитку вищої освіти України початку третього тисячоліття. Болонський процес. Пріоритетні напрями реформування та модернізації вищої освіти в Україні в контексті інтеграції до європейського освітнього простору.

Основні поняття теми: педагогіка вищої школи, об'єкт і предмет педагогіки вищої школи, система педагогічних наук, методологія, цілісний педагогічний процес, освіта, вища школа, вища освіта, освітня діяльність, категорії педагогіки вищої школи, система освіти в Україні, тенденції розвитку вищої освіти України, реформування вищої освіти, європейський освітній простір, Болонський процес.

Семінар 1. Загальні основи педагогіки вищої школи. Тенденції розвитку вищої освіти України початку третього тисячоліття. (2 год.).

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ ІІ ДИДАКТИКА ВИЩОЇ ШКОЛИ

Лекція 2. СУТНІСТЬ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ. ЗМІСТ ОСВІТИ У ВИЩІЙ ШКОЛІ. МЕТОДИ І ЗАСОБИ НАВЧАННЯ У ВНЗ (2 год.)

Дидактика як галузь педагогіки вищої школи. Предмет і об'єкт дидактики вищої школи. Організація навчально-виховного процесу. Закони та закономірності навчання.

Зміст освіти. Нормативні документи, що визначають зміст вищої освіти. Навчальний план, навчальна програма і підручник вищої школи. Сутність і структура процесу навчання у ВНЗ.

Принципи, методи та засоби навчання у вищому навчальному закладі.

Дидактичні вимоги до вибору методів навчання у вищому навчальному закладі. Структура процесу оволодіння знаннями, уміннями й навичками, формування компетентності.

Основні поняття теми: дидактика вищої школи, об'єкт і предмет дидактики вищої школи, зміст вищої освіти, нормативні документи, навчальний план, навчальна програма, методи навчання, засоби навчання, педагогічний процес, структура педагогічного процесу, знання, уміння, навички, компетентності.

Лекція 3. ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ. СИСТЕМА ДІАГНОСТИКИ ЗНАТЬ І УМІНЬ СТУДЕНТІВ У ВНЗ (4 год.)

Лекції та методика їх проведення. Психолого-педагогічні вимоги до проведення лекції у вищій школі.

Семінарські та практичні заняття у вищих навчальних закладах.

Комплексні форми організації навчання. Дидактичні основи індивідуальних занять.

Педагогічна і виробнича практика студентів. Самостійна робота, вимоги до її організації.

Дистанційне навчання в системі освіти: соціально-економічна потреба, сутність, умови ефективності.

Форми, види і методи організації науково-дослідницької роботи студентів.

Система діагностики знань і умінь студентів у вищому навчальному закладі. Значення та функції оцінювання навчальних досягнень студентів. Контроль за навчально-пізнавальною діяльністю студентів.

Основні поняття теми: лекція, семінарські заняття, практичні заняття, комплексні форми організації навчання, індивідуальні заняття, педагогічна практика, виробнича практика, самостійна робота, дистанційне навчання, науково-дослідна робота, контроль навчально-пізнавальної діяльності студентів, модульно-рейтингова технологія навчання, кредитно-модульна технологія навчання.

Семінар 2. Організація навчального процесу у вищому навчальному закладі (4 год.).

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III ВИХОВНА ФУНКЦІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ. ПЕДАГОГІЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

Лекція 4. ВИХОВНА РОБОТА ЗІ СТУДЕНТСЬКОЮ МОЛОДДЮ (2 год.)

Організація виховної роботи зі студентами у вищій школі. Структура виховного процесу.

Психологічні особливості студентського віку. Типологія студентів.

Принципи виховання. Зміст, напрями, форми і методи виховної роботи зі студентами. Завдання національного виховання студентської молоді у ВНЗ. Мотиви виховання. Моральне виховання студентів. Критерії вихованості особистості.

Основні поняття теми: виховання, виховна робота, виховний процес,

мотиви виховання, принципи виховання, зміст виховної роботи, напрями виховної роботи, форми виховної роботи, методи виховної роботи, національне виховання, моральне виховання, критерії вихованості особистості.

Лекція 5. ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ. СПЕЦИФІКА ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧА ВИЩОЇ ШКОЛИ (2 год.)

Педагогічний менеджмент як сучасна теорія управління освітою. Система управління вищим навчальним закладом.

Основні поняття теорії педагогічного менеджменту. Загальна характеристика принципів і функцій педагогічного менеджменту. Особливості діяльності викладача ВНЗ.

Професійно-педагогічне спілкування й типологія особистості викладача вищої школи. Педагогічна культура та педагогічна майстерність викладача вищої школи.

Педагогічна техніка викладача вищої школи. Профілактика синдрому професійного вигорання.

Основні поняття теми: педагогічний менеджмент, принципи педагогічного менеджменту, функції педагогічного менеджменту, професійно-педагогічна діяльність, готовність до педагогічної діяльності, професійно-педагогічне спілкування, педагогічна культура, педагогічна майстерність, педагогічна техніка.

Семінар 3. Виховна робота зі студентами у вищій школі. Основи управління у вищій школі. Специфіка професійно-педагогічної діяльності викладача вищої школи (6 год.).

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Педагогіка вищої школи»

Разом: 108 год., з них 12 год. – лекції, 12 год. – семінарські заняття, 4 год. – модульний контроль; 44 год. – самостійна робота, 36 год. – екзамен.

Модулі	Змістовий модуль I		Змістовий модуль II			Змістовий модуль III		
Назва модуля	Загальні основи педагогіки вищої школи		Дидактика вищої школи			Виховна функція вищої школи. Педагогічний менеджмент		
Кількість балів за модуль	17 балів		60 балів			75 балів		
Лекції	1 (1 бал)		2 (1 бал)	3-4 (2 бали)		5 (1 бал)	6 (1 бал)	
Семінарські заняття		1 (11 балів)			2 (22 бали)			3 (33 бали)
Дати								
Теми лекцій	Загальні основи педагогіки вищої школи. Тенденції розвитку вищої освіти України початку третього тисячоліття.		Сутність процесу навчання у вищій школі. Зміст освіти у вищій школі. Принципи, методи та засоби навчання у ВНЗ	Форми організації навчання у вищій школі. Система діагностики знань і умінь студентів у ВНЗ		Виховна робота зі студентською молоддю	Основи управління у вищій школі. Специфіка професійно-педагогічної діяльності викладача вищої школи	
Теми семінарських занять		Загальні основи педагогіки вищої школи. Тенденції розвитку вищої освіти України початку третього тисячоліття.			Організація навчального процесу у вищому навчальному закладі			Виховна робота зі студентами у вищій школі. Основи управління у вищій школі. Специфіка професійно-педагогічної діяльності викладача вищої школи
Самостійна робота	5 балів		5 балів			5 балів		
Види поточного контролю			Модульна контрольна робота 1 (25 балів)			Модульна контрольна робота 2 (25 балів)		
Підсумковий контроль	Екзамен (40 балів)							

V. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I
ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ ПЕДАГОГІКИ ВИЩОЇ ШКОЛИ
Семінар 1.

Тема: Загальні основи педагогіки вищої школи. Тенденції розвитку вищої освіти України початку третього тисячоліття. (2 год.).

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Місце педагогіки вищої школи в системі педагогічних наук. Зв'язок педагогіки вищої школи з іншими науками.
2. Методологічні аспекти педагогіки вищої школи. Методологія педагогіки вищої школи у світлі сучасної парадигми науки.
3. Поняття про цілісний педагогічний процес. Характеристика компонентів цілісного педагогічного процесу у вищій школі. Закономірності педагогічного процесу у вищій школі. Категорії педагогіки вищої школи. Методи педагогіки вищої школи.
4. Мета, завдання та зміст вищої освіти в Україні. Система освіти в Україні, її структура. Принципи діяльності освітніх закладів.
5. Стан і тенденції розвитку вищої освіти України початку третього тисячоліття. Болонський процес. Пріоритетні напрями реформування та модернізації вищої освіти в Україні в контексті інтеграції до європейського освітнього простору.

II. Захист творчого проекту.

Рекомендована література

Основна:

1. Закон України "Про вищу освіту" // Голос України. – 2014. –6 серпня. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-vii>
2. Закон України «Про загальну середню освіту» – Режим доступу: zakon4.rada.gov.ua/laws/show/651-14
3. Закон України "Про освіту" (зі змінами 2008 року). – Режим доступу: [www/osvita.org.ua/xcore/core_session.lib.php](http://www.osvita.org.ua/xcore/core_session.lib.php) on line 64
4. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки. – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/images/files/news/12/05/4455.pdf>
5. Указ Президента України № 344/2013 "Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року". – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/documents/15828.html>
6. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи : Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / К. : Центр учбової літератури, 2009. – 472 с.
7. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи : Навч. посіб. [2-е видання, доповнене] – К. : «Академвидав», 2014. – 456 с.

Додаткова:

1. Андрущенко В. Основні тенденції розвитку вищої освіти на рубежі століть // Вища освіта України. – 2001. – № 1. – С. 11 – 17.
2. Вища освіта України: Стан та тенденції: Матер. до підсумкової колегії МОН України / За ред. В.Г. Кременя. – К., 2000.

3. Герасина Л.Н. Современная высшая школа в условиях реформирования образования. – Х.: Торсінг, 1993.

4. Журавський В.С. Болонський процес: головні принципи входження в європейський простір вищої освіти. – К.: ІВЦ "Видавництво "Політехніка", 2003.

5. Кремень В.Г. Філософія освіти ХХІ століття // Освіта України. – 2002. – 28 грудня. – № 102 – 103.

6. Огнев'юк В.О., Фурман А.В. Принцип модульності в історії освіти. – Ч. I. УПКККО Міністерства освіти України. – К., 1996.

7. Основи педагогіки та психології вищої школи в Україні / В.М. Галузинський, М.Б. Євтух. – К.: ІНТЛ, 1995.

8. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. /З.Н. Курлянд, Р.І. Хмельюк, А.В. Семенова та ін.; За ред. З.Н. Курлянд. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2005.

Змістовий модуль II

ДИДАКТИКА ВИЩОЇ ШКОЛИ

Семінар 2.

Тема: Організація навчального процесу у вищому навчальному закладі (4 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Дидактика як галузь педагогіки вищої школи. Предмет і об'єкт дидактики вищої школи. Організація навчально-виховного процесу. Закони та закономірності навчання.
2. Зміст освіти. Нормативні документи, що визначають зміст вищої освіти. Навчальний план, навчальна програма і підручник вищої школи. Сутність і структура процесу навчання у ВНЗ.
3. Принципи, методи та засоби навчання у вищому навчальному закладі. Дидактичні вимоги до вибору методів навчання у вищому навчальному закладі. Структура процесу оволодіння знаннями, уміннями й навичками, формування компетентності.
4. Лекції та методика їх проведення. Психолого-педагогічні вимоги до проведення лекції у вищій школі.
5. Семінарські та практичні заняття у вищих навчальних закладах.
6. Комплексні форми організації навчання. Дидактичні основи індивідуальних занять.
7. Педагогічна і виробнича практика студентів. Самостійна робота, вимоги до її організації.
8. Дистанційне навчання в системі освіти: соціально-економічна потреба, сутність, умови ефективності.
9. Форми, види і методи організації науково-дослідницької роботи студентів.
10. Система діагностики знань і вмінь студентів у вищому навчальному закладі. Значення та функції оцінювання навчальних досягнень студентів. Контроль за навчально-пізнавальною діяльністю студентів.

II. Навчальна дискусія.

III. Захист творчого проекту.

*Модульний контроль знань***Рекомендована література****Основна:**

1. Закон України "Про вищу освіту" // *Голос України*. – 2014. – 6 серпня. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-vii>
2. Закон України «Про загальну середню освіту» – Режим доступу: zakon4.rada.gov.ua/laws/show/651-14
3. Закон України "Про освіту" (зі змінами 2008 року). – Режим доступу: www/osvita.org.ua/xcore/core_session.lib.php on line 64
4. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки. – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/images/files/news/12/05/4455.pdf>
5. Указ Президента України № 344/2013 "Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року". – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/documents/15828.html>
6. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : Навч. посіб. [2-е видання, доповнене] – К. : «Академвидав», 2012. – 352 с.
7. Малихін О. В. Організація самостійної навчальної діяльності студентів вищих педагогічних навчальних закладів: теоретико-методологічний аспект : монографія / Олександр Володимирович Малихін. – Кривий Ріг : Видавничий дім, 2009. – 307 с.
8. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи : Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / К. : Центр учбової літератури, 2009. – 472 с.
9. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи : Навч. посіб. [2-е видання, доповнене] – К. : «Академвидав», 2014. – 456 с.
10. Чайка В. М. Основи дидактики : Навч. посіб. – К. : «Академвидав», 2011. – 240 с.

Додаткова:

1. Архангельский С.И. Учебный процесс в высшей школе, его закономерные основы и методы. – М., 1980.
2. Болюбаш Я.Я. Організація навчального процесу у вищих закладах освіти. – К.: ВВП «Компас», 1997.
3. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи. – К.: Центр навчальної літератури, 2003.
4. Кудіна В.В., Соловей М.І., Спіцин Є.С. Педагогіка вищої школи. – 2-ге вид., допов. і переробл. – К.: Ленвіт, 2007.
5. Легостаев И.И. Проблемы диагностики стандарта высшего образования. – М.: Прометей, 1995.
6. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. /З.Н. Курлянд, Р.І. Хмелюк, А.В. Семенова та ін.; За ред. З.Н. Курлянд. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2005.
7. Приходько М.І. Педагогіка вищої школи: Курс лекцій для магістрів. – Запоріжжя: ЗДУ, 2001.

Змістовий модуль III
ВИХОВНА ФУНКЦІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ. ПЕДАГОГІЧНИЙ
МЕНЕДЖМЕНТ

Семінар 3.

Тема: Виховна робота зі студентською молоддю.

Основи управління у вищій школі. Специфіка професійно-педагогічної діяльності викладача вищої школи (6 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Організація виховної роботи зі студентами у вищій школі. Структура виховного процесу.
2. Психологічні особливості студентського віку. Типологія студентів.
3. Принципи виховання. Зміст, напрями, форми і методи виховної роботи зі студентами. Завдання національного виховання студентської молоді у ВНЗ. Мотиви виховання. Моральне виховання студентів. Критерії вихованості особистості.
4. Педагогічний менеджмент як сучасна теорія управління освітою. Система управління вищим навчальним закладом.
5. Основні поняття теорії педагогічного менеджменту. Загальна характеристика принципів і функцій педагогічного менеджменту. Особливості діяльності викладача ВНЗ.
6. Професійно-педагогічне спілкування й типологія особистості викладача вищої школи. Педагогічна культура та педагогічна майстерність викладача вищої школи.
7. Педагогічна техніка викладача вищої школи. Профілактика синдрому професійного вигорання.

II. захист творчого проекту.

Модульний контроль знань.

Підсумкове тестування.

Рекомендована література

Основна:

1. Закон України "Про вищу освіту" // *Голос України*. – 2014. – 6 серпня. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-vii>
2. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки. – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/images/files/news/12/05/4455.pdf>
3. Указ Президента України № 344/2013 "Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року". – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/documents/15828.html>
4. Васянович Г. П. Педагогічна етика : Навч. посіб. – К. : «Академвидав», 2011. – 248 с.
5. Карапузова Н. Д. Основи педагогічної ергономіки : Навч. посіб. / Н. Д. Карапузова, Є. А. Зімниця, В. М. Помогайбо. – К. : «Академвидав», 2012. – 192 с.
6. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи : Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / К. : Центр учбової літератури, 2009. – 472 с.
7. Теслюк В. М. Основи педагогічної майстерності : Навчальний посібник / В. М. Теслюк, П. Г. Лузан, Л. М. Шовкун. – К. : ДАККіМ, 2010. – 244 с.
8. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи : Навч. посіб. [2-е видання, доповнене] – К. : «Академвидав», 2014. – 456 с.
9. Хоружа Л. Л. Етичний розвиток педагога : Навч. посіб. – К. : «Академвидав», 2012. – 208 с.

Додаткова:

1. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. /З.Н. Курлянд, Р.І. Хмельюк, А.В. Семенова та ін.; За ред. З.Н. Курлянд. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2005.
2. Педагогика и психология высшей школы: Учеб. пособие. – Ростов н/Д.: Феникс, 2002.
3. *Приходько М.І.* Педагогіка вищої школи: Курс лекцій для магістрів. – Запоріжжя: ЗДУ, 2001.

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Змістовий модуль I.

ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ ПЕДАГОГІКИ ВИЩОЇ ШКОЛИ

Тема: Загальні основи педагогіки вищої школи Тенденції розвитку вищої освіти України початку третього тисячоліття.

1. Опрацювати текст Закону України "Про освіту", звернути увагу на сутність принципів освіти, завдання навчальних закладів.
2. Ознайомитися із Законом України "Про вищу освіту", зосередивши увагу на таких аспектах: розуміння основних педагогічних термінів, що стосуються вищої освіти, права уповноваженого органу в галузі освіти; повноваження Вищої атестаційної комісії; особливості ліцензування й акредитації ВНЗ; функції керівника ВНЗ; права й обов'язки учасників навчально-виховного процесу.
3. Підготувати е-презентацію на тему: «Методологія педагогіки вищої школи. Компетентнісний підхід – інноваційна парадигма розвитку вищої освіти в сучасній Україні».

Змістовий модуль II.

ДИДАКТИКА ВИЩОЇ ШКОЛИ

Тема: Сутність процесу навчання у вищій школі.

Зміст освіти у вищій школі. Принципи, методи та засоби навчання у ВНЗ

1. Ознайомитися зі змістом Закону України "Про вищу освіту", з'ясувати сутність таких складових: стандарти вищої освіти, організація навчально-виховного процесу.
2. Проаналізувати типовий навчальний підручник чи навчальний посібник зі свого фаху й оцінити його зміст з погляду врахування дидактичних вимог.
3. Проаналізувати власний досвід самостійної роботи з науковими джерелами і розмежувати уміння, якими оволоділи, і такі, які ще не стали вашим надбанням.

Тема: Форми організації навчання у вищій школі.

Система діагностики знань і вмінь студентів у ВНЗ

1. Скласти план проведення практичного чи лабораторного заняття з окремої дисципліни, окресливши його методичне забезпечення.
2. Опрацювати кілька інформаційних джерел із метою ознайомлення з технологією кредитно-модульного навчання і методикою запровадження рейтингової системи оцінювання навчальної діяльності студентів.
3. Підготувати е-презентацію на тему «Інноваційні технології навчання у вищій школі».

Змістовий модуль III.

ВИХОВНА ФУНКЦІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ.

ПЕДАГОГІЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

Тема: Виховна робота зі студентською молоддю

1. Зробити педагогічний аналіз форм і засобів виховання у навчальному закладі, у якому ви навчаєтеся, з погляду реалізації в них принципів виховання.
2. Навести приклади педагогічних ситуацій, які мали місце у вашому вихованні у ВНЗ з погляду доцільності й ефективності (чи неефективності) використання методів виховання.
3. Із джерел української народної педагогіки (прислів'їв, казок, легенд, звичаїв, обрядів) виписати 4 – 5 цікавих прикладів, які свідчать про мудрість народу щодо виховання.

Тема: Основи управління у вищій школі. Специфіка професійно-педагогічної діяльності викладача вищої школи

1. Опрацювати Закон України "Про вищу освіту" (2002 р.) і з'ясувати функціональні обов'язки керівника ВНЗ і керівників його структурних підрозділів.
2. Сформулювати 8 – 10 правил ставлення керівника колективу до органів самоврядування.
3. Проаналізувати дії викладачів вищої школи, які є виявом педагогічної культури.
4. Підготувати е-презентацію до теми: «Професійна компетентність викладача вищої школи визначається як ...»

Оцінка за виконання завдань для самостійної роботи є обов'язковим балом, який враховується при підсумковому оцінюванні навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни «Педагогіка вищої школи».

Карту самостійної роботи, де визначено форми академічного контролю, успішність (бали) і термін виконання самостійної роботи магістрантами, подано у вигляді табл. 6.1.

Таблиця 6.1

VII. КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРАНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль I. ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ ПЕДАГОГІКИ ВИЩОЇ ШКОЛИ ТА ІСТОРІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ			
Тема: Загальні основи педагогіки вищої школи Тенденції розвитку вищої освіти України початку третього тисячоліття (7 год.)	Модульний контроль, підсумкове тестування, екзамен	5	II
Змістовий модуль II. ДИДАКТИКА ВИЩОЇ ШКОЛИ			
Тема: Сутність процесу навчання у вищій школі. Зміст освіти у вищій школі. Принципи, методи та засоби навчання у ВНЗ (7 год.)	Модульний контроль, підсумкове тестування, екзамен	5	III - IV
Тема: Форми організації навчання у вищій школі. Система діагностики знань і вмінь студентів у ВНЗ (7 год.)	Модульний контроль, підсумкове тестування, екзамен	5	V
Змістовий модуль III. ВИХОВНА ФУНКЦІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ. ПЕДАГОГІЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ			
Тема: Виховна робота зі студентською молоддю (7 год.)	Підсумкове тестування, екзамен	5	VI
Тема: Основи управління у вищій школі Специфіка професійно-педагогічної діяльності викладача вищої школи 16 год.)	Модульний контроль, підсумкове тестування, екзамен	5+5	VII - VIII
Разом: 44 год.	Разом: 30 балів		

VIII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ

Навчальні досягнення магістрантів із дисципліни «Педагогіка вищої школи» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 8.1.

У процесі оцінювання навчальних досягнень магістрантів застосовуються такі методи:

- **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, екзамен.
- **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування.
- **Методи самоконтролю:** самоаналіз.

Кожний модуль включає бали за відвідування магістрантом лекційних та семінарських занять, роботу на семінарських заняттях (відповіді на запитання теоретичного блоку, участь у навчальній дискусії, колоквиумі), виконання самостійної та індивідуальну роботи, модульний контроль знань.

Таблиця 8.1

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

Підсумкова кількість балів (max – 100)	Оцінка за 4-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
1 – 34	«незадовільно» (з обов'язковим повторним курсом)	F
35 – 59	«незадовільно» (з можливістю повторного складання)	FX
60 – 68	«достатньо»	E
69 – 74	«задовільно»	D
75 – 81	«добре»	C
82 – 89	«дуже добре»	B
90 – 100	«відмінно»	A

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано у табл. 8.2.

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень магістрантів

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння успішно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і використанні набутих знань та умінь.
«добре»	ставиться за вияв повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	виставляється студентіві, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентіві, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

Творчі проекти обговорюються та захищаються на семінарських заняттях (див. п. «Захист творчих проектів»).

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється з використанням роздрукованих завдань і здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. У відповідності до Таблиці для розрахунку максимальної кількості балів, одержаних студентом під час вивчення навчальної дисципліни (затверджено Вченою радою Університету, II семестр 2008-2009 н.р.) результати навчальних досягнень студентів оцінюються уніфіковано із застосуванням коефіцієнту (табл. 8.3).

Таблиця 8.3

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ п/п	Вид діяльності	Кількість рейтингових балів
1.	Відвідування лекцій	6
2.	Відвідування і відповідь на семінарських заняттях	6 + 60=66
3.	Модульні контрольні роботи (1, 2)	50
4.	Самостійна робота	30
5.	Екзамен	40
Підсумковий рейтинговий бал		152 + 40
Коефіцієнт перерахунку 152 : 60		2,53

Розрахунок балів подано з урахуванням можливості студенту взяти участь в обговоренні визначених програмою питань семінарських занять з навчальної дисципліни не менше ніж 80 % із запрограмованих навчальних занять.

У табл. 8.4 представлено розподіл балів, що присвоюються магістрантам упродовж вивчення дисципліни «Педагогіка вищої школи».

Таблиця 8.4

Розподіл балів, що присвоюються магістрантам

МОДУЛІ					Модульні контрольні роботи м/к 1, м/к 2	Екзамен
Змістовий модуль 1 (відвідування лекцій, відвідування і відповідь на семінарі, самостійна робота)	Змістовий модуль 2 (відвідування лекцій, відвідування і відповідь на семінарі, самостійна робота)		Змістовий модуль 3 (відвідування лекцій, відвідування і відповідь на семінарі, самостійна робота)			
	T1	T2	T3	T4		
17	35		50		50	40

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, виконання самостійної та індивідуальної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

IX. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Словесні:* лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні:* спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні:* вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

X. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ презентація лекційного курсу у програмі PowerPoint;
- ✓ навчальні посібники;
- ✓ базова (видана друком) і робоча навчальна програма;
- ✓ збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
- ✓ засоби підсумкового контролю (комплект друкованих завдань для підсумкового тестового контролю);
- ✓ завдання для ректорського контролю знань студентів з навчальної дисципліни «Педагогіка вищої школи».

XI. ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Предмет, мета і завдання педагогіки вищої школи як галузі педагогічної науки.
2. Місце педагогіки вищої школи в системі педагогічних наук. Взаємозв'язок педагогіки вищої школи з іншими науками.
3. Функції педагогіки вищої школи.
4. Категорії педагогіки вищої школи.
5. Сутність, принципи та етапи педагогічного дослідження.
6. Методи наукових досліджень у педагогіці вищої школи.
7. Спільність і відмінність понять «інновація», «інноваційні процеси в освіті», «інноваційний розвиток освіти».
8. Основні тенденції розвитку сучасної вищої освіти.
9. Цілі, цінності та пріоритети сучасної вищої освіти.

10. Принципи побудови системи вищої освіти України.
11. Пріоритетні напрями державної політики щодо розвитку освіти в Україні.
12. Завдання вищої освіти відповідно до Закону України «Про освіту».
13. Завдання вищої освіти відповідно до «Національної доктрини розвитку освіти в Україні».
14. Закон України «Про вищу освіту» про структуру вищої освіти в Україні.
15. Сутність ступеневої освіти в Україні. Освітньо-кваліфікаційні рівні вищої освіти, їх характеристика.
16. Типи вищих навчальних закладів, мета і головні завдання їх діяльності.
17. Модернізація вищої освіти України в рамках входження у Болонський процес.
18. Модернізації вищої освіти України в контексті національних пріоритетів.
19. Особливості професійної діяльності викладача вищої школи.
20. Основні напрями діяльності викладача вищого навчального закладу.
21. Психолого-педагогічна структура діяльності викладача.
22. Вимоги до професійно-педагогічної компетентності викладача вищого навчального закладу.
23. Сутність та принципи інноваційної діяльності викладача.
24. Структура інноваційної діяльності викладача.
25. Етапи інноваційної діяльності викладача.
26. Зміст та форми інноваційної діяльності викладача.
27. Особистісні та професійні якості викладача-інноватора.
28. Інноваційне середовище навчального закладу як чинник професійного розвитку студента.
30. Цілі, завдання, принципи виховання у вищій школі.
31. Зміст виховання студентської молоді, характеристика основних напрямів.
32. Основні напрями діяльності куратора студентської академічної групи.
33. Місце студентського самоврядування у навчально-виховному процесі сучасного вищого навчального закладу.
34. Методика вивчення особистості студента і написання психолого-педагогічної характеристики на нього.
35. Методика вивчення колективу академічної групи та складання її психолого-педагогічної характеристики.
36. Дидактика вищої школи, її основні категорії.
37. Поняття про процес навчання. Структурні компоненти навчального процесу.
38. Функції процесу навчання, їх взаємозв'язок.
39. Закономірності процесу навчання у вищій школі.
40. Принципи навчання у вищій школі.
41. Поняття змісту вищої освіти. Державні стандарти вищої освіти, характеристика їх структурних компонентів.
42. Поняття про зміст освіти у вищій школі. Принципи побудови змісту освіти.

43. Державні стандарти вищої освіти, характеристика їх структурних компонентів.
44. Кредитно-модульний підхід до формування змісту навчального матеріалу.
45. Навчальний план, навчальна програма дисципліни, робоча навчальна програма дисципліни.
46. Методи навчання, їх класифікація. Прийоми навчання.
47. Інноваційні методи навчання. Психолого-педагогічна сутність інтерактивних методів навчання: діалогу, рольової та ділової гри, методу проектів.
48. Характеристика методів проблемного навчання та особливості їх застосування на заняттях у вищому навчальному закладі: дискусії, кейс-методу, аналізу проблемних педагогічних ситуацій.
49. Характеристика методів розвитку критичного і творчого мислення студентів (індукція, дедукція, аналіз, синтез, генерування, аналогія, екстраполяція). Особливості їх застосування на заняттях у вищому навчальному закладі.
50. Засоби навчання. Традиційні засоби навчання. Місце і роль нових інформаційних технологій серед засобів навчання.
51. Форми навчання у вищих навчальних закладах та їх особливості.
52. Лекція у вищій школі, вимоги до неї.
53. Семінарські та практичні заняття, вимоги до них.
54. Самостійна навчальна робота студентів, її мета, завдання та типологія.
55. Метод «Портфоліо» в структурі самостійної роботи.
56. Умови ефективної організації самостійної роботи студентів.
57. Науково-дослідна робота студентів, її види та форми. Шляхи вдосконалення науково-дослідної роботи студентів у ВНЗ.
58. Загальні вимоги до підготовки курсових, дипломних, магістерських робіт.
59. Практична підготовка студентів. Види практик. Мета та завдання навчальної, навчально-виробничої та виробничої практик у вищому навчальному закладі.
60. Практична підготовка студентів. Мета та завдання науково-дослідної та асистентської практики магістрантів.
61. Діагностика навчальних досягнень студентів. Сутність та функції контролю знань, умінь студентів. Педагогічні вимоги до контролю у процесі навчання.
62. Методи та форми контролю знань, умінь і навичок студентів.
63. Критерії оцінки знань студентів.
64. Модульно-рейтингова система контролю успішності студентів, її переваги і недоліки.
65. Психолого-педагогічні проблеми проведення заліків і екзаменів.
66. Етапи, форми та принципи педагогічного проектування.
67. Проектно-творча діяльність викладача вищої школи.
68. Технологічний підхід в освіті. Структурні складові технології навчання (цілі навчання, зміст освіти, засоби педагогічної взаємодії, студент і викладач, результат діяльності).
69. Класифікація технологій навчання.
70. Особистісно орієнтоване навчання у вищій школі.

71. Ігрові технології. Функції та структура ігрової діяльності. Технологія організації рольових ігор.
72. Технологія проблемного навчання. Методи проблемного навчання. Зміст та джерела навчальних проблемних ситуацій. Конструювання навчальних педагогічних задач.
73. Технологія креативного навчання. Умови творчого розвитку особистості. Методи та прийоми стимулювання творчої активності студента.
74. Особливості модульного навчання, його структура. Принципи проектування модульної програми. Технологія реалізації модульного навчання.
75. Кредитно-модульна організація навчального процесу. Принципи КМСОНП. Вимоги до впровадження КМСОНП.
76. Дистанційна освіта як нова освітня технологія. Дистанційна освіта за кордоном та перспективи її розвитку в Україні.

XII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова література:

1. **Закон України «Про освіту»**. Від 23.05.1991 № 1060-ХІІ [Електронний ресурс] / – 1991. – Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>
2. **Закон України «Про вищу освіту»**. Від 01.07.2014 № 1556-VII. [Електронний ресурс] / 2014 – Режим доступу: // <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
3. **Державна національна програма “Освіта” (Україна ХХІ столітті)** — К.: Райдуга, 1994. — С. 33-36.
4. **Національна доктрина розвитку освіти** [Електронний ресурс] / – 2002. – Режим доступу: <http://www.setlab.net/?view=education-doctrine-2002>
5. **Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року** (схвалена Указом Президента України від 25.06.2013 року №344/2013) [Електронний ресурс] / – 2013. – Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/publish/article?art_id=245571411
6. **Галузева концепція розвитку неперервної педагогічної освіти** (затверджена Наказом МОН України від 14.08.2013 № 1176) [Електронний ресурс] / – 2013. – Режим доступу: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/36816/
7. **Постанова КМ України «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій»** . Від 23 листопада 2011 року № 1341. [Електронний ресурс] / – 2011. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF>
8. **Постанова КМ України від 7 серпня 1998 р. №1247 «Про розроблення державних стандартів вищої освіти»**. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/3114/
9. **Положення** Міністерства освіти і науки України від 07.11.2000 № 522 «Про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності».
10. **Національна доктрина розвитку освіти** [Електронний ресурс] / – 2002. – Режим доступу: <http://www.setlab.net/?view=education-doctrine-2002>

11. **Указ Президента України № 832/95** «Про основні напрями реформування вищої освіти в Україні» від 12 вересня 1995 р.
12. **Алексюк А. М.** Педагогіка вищої освіти України. Історія. Проблеми / А. М. Алексюк. – К. : Либідь, 1998 – 558с.
13. **Бабанський Ю. К.** Методологія и методика научного пошука / Ю. К. Бабанський. – М. : Педагогіка, 1989. – 324 с.
14. **Болонський процес** у фактах і документах (Сорбонна – Болонья – Саламанга – Прага – Берлін) / Упор. М. Ф. Степко та ін. – Тернопіль, 2003. – 52 с.
15. **Болюбаш Я. Я.** Організація навчального процесу у вищих навчальних закладах освіти : Навч. посібник для слухачів закладів підвищення кваліфікації системи вищої освіти / Я. Я. Болюбаш. – К. : ВВП «КОМПАС», 1997. – 64 с.
16. **Викладач вищої школи** : психолого-педагогічні основи підготовки / Мороз О. Г., Падалка О. С., Юрченко В. І.; за заг. ред. академіка О. Г. Мороза. – К. : НПУ, 2006. – 208 с.
17. **Вітвицька С. С.** Основи педагогіки вищої школи : Методичний посібник для студентів магістратури / С. С. Вітвицька. – К. : Центр навчальної літератури, 2003. – 316 с.
18. **Збірник** основних нормативних актів про вищу освіту, наукову діяльність, підготовку та атестацію наукових кадрів/ За ред. М. Л. Панова. – Харків : Гриф, 2003. – 336 с.
19. **Інноваційна діяльність педагога** : від теорії до успіху. Інформаційно-методичний збірник / Упорядник Г. О. Сиротенко. – Полтава: ПОІППО, 2006. – 124 с.
20. **Кремень В. Г.** Вища освіта в Україні: Навч. посіб. / В. Г. Кремень, С. М. Ніколаєнко, М. Ф. Степко (кер. авт. колективу) та ін.; за ред. В. Г. Кременя, С. М. Ніколаєнка. – К. : Знання, 2005. – 327 с.
21. **Кудіна В. В.** Педагогіка вищої школи. – 2-ге вид., допов. і переробл. / В. В. Кудіна, М. І. Соловей, Є. С. Спіцин. – К. : Ленвіт, 2007. – 194 с.
22. **Кузьмінський А. І.** Педагогіка вищої школи : Навчальний посібник / А. І. Кузьмінський. – К.: Знання, 2005.– 486 с.
23. **Лекції з педагогіки вищої школи** : Навчальний посібник / За ред. В. І. Лозової. – Харків : «ОВС», 2006. – 496 с.
24. **Методичні рекомендації** щодо нормативно-методичного забезпечення розроблення галузевих стандартів вищої освіти.[Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.uazakon.com/documents/date_cp/pg_gbgast/index.htm
25. **Огнев'юк В. О.** Освіта в системі цінностей сталого людського розвитку : моногр. / В. О.Огнев'юк. – К.: Знання України, 2003. – 450 с.
26. **Ортинський В. Л.** Педагогіка вищої школи : Навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / В. Л. Ортинський – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 472 с.
27. **Освітні технології** / За ред. О. М.Пехоти. – К. : А.С.К., 2002. – С. 70 – 90.
28. **Педагогіка вищої школи** : Навч. посіб. / З. Н. Курлянд, Р. І. Хмелюк, А. В.Семенова та ін.; за ред. З.Н. Курлянд. – К.: Знання, 2005. – 399 с.

29. **Сисоєва С. О.** Основи педагогічної творчості : Підручник / С. О. Сисоєва. – К. : Міленіум, 2006. – 346 с.
30. **Сисоєва С. О.** Педагогічний експеримент у наукових дослідженнях неперервної професійної освіти: Навч.-метод. посіб. / С.О.Сисоєва, Т. Є. Кристопчук. – Луцьк, ВАТ «Волинська обласна друкарня», 2009. – 460 с.
31. **Стратегія реформування освіти в Україні.** Рекомендації з освітньої політики. – К. : К. І. С., 2003. – 296 с.
32. **Туркот Т. І.** Педагогіка вищої школи : навч. посіб. для студ. магістратури вищих навч. закладів непер. профілю / Т. І. Туркот. – Херсон, 2010. – 608 с.
33. **Фіцула М. М.** Педагогіка вищої школи : Навч. посіб. / М. М. Фіцула – К. : «Академвидав», 2006. – 326 с.
34. **Чернілевський Д. В.** Педагогіка вищої школи : Підручник / Д. В. Чернілевський. – Вінниця: 2008. – 408 с.

Допоміжна література:

35. **Абасов З. А.** Проектирование инноваций в структуре педагогической деятельности / З. А. Абасов // Высшее образование сегодня. – 2004. – № 6. – С.8-12.
36. **Абасов З. А.** Проектирование педагогической деятельности / З. А. Абасов // Мир образования – образование в мире. – 2004. – № 4 (16). – С. 140 – 149.
37. **Альтшуллер Г. С.** Алгоритм изобретения / Г. С. Альтшуллер. – М. : Московский рабочий, 1980. – 231 с.
38. **Батышев С. Я.** Профессиональная педагогика : Учебник для студентов, обучающихся по педагогическим специальностям и направлениям. – 2-е изд., перераб. и доп. / С. Я. Батышев. – М. : Ассоциация «Профессиональное образование», 1999. – 904 с.
39. **Беспалько В. П.** Слагаемые педагогической технологии / В. П. Беспалько.– М. : Педагогика, 1989. – 192 с.
40. **Болонський процес** : Документи / Укл: З. І. Тимошенко, А. М. Грохов, Ю. А. Гапон, Ю. У. Полеха. – К. : Вид-во Європ.ун-ту, 2004. – 169 с.
41. **Ващенко Г.** Виховний ідеал : підруч. для педагогів, вихователів, молоді і батьків / Пед. Т-во ім. Г. Ващенка. – 3-є вид. – Полтава : Полтав. вісн., 1994. – 191 с.
42. **Гура О. І.** Вступ до спеціальності «Педагогіка вищої школи» : Навч. посіб. – Вид. 2-ге, виправл. / О.І. Гура. – К. : Центр навч. літератури, 2005. – 188 с.
43. **Денисенко В. А.** Инновационный способ оценки совокупного качества учебного процесса вуза / В. А. Денисенко // Инновации в образовании. – 2006. – № 1. – С. 56 – 58.
44. **Дичківська І. М.** Інноваційні педагогічні технології : Навчальний посібник / І. М. Дичківська. – К. : Академвидав, 2004.– 352 с. (Альма-матер).
45. **Драч І. І.** Самостійна робота студентів вищих навчальних закладів як важливий елемент сучасної підготовки фахівців / І. І. Драч. //Нові технології навчання. – К. : НМЦ ВО, 2004. – Вип. 37. – С. 86 – 91.

46. **Енциклопедія освіти** / Акад. пед. наук України; гол. ред. В. Г. Кремень. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
47. **Збірник основних нормативних актів про вищу освіту, наукову діяльність, підготовку та атестацію наукових кадрів/** За ред. проф. М. Л. Панова. – Харків : Гриф, 2003. – 336 с.
48. **Инновационная политика** высшего учебного заведения / [Девяткина М. А., Мирошникова Т. А., Петрова Ю. И. и др.]; под ред. Р. Н. Федосовой. – М. : ЗАО «Издательство «Экономика», 2006. – 178 с.
49. **Кларин М. В.** Педагогическая технология в учебном процессе : анализ зарубежного опыта / М. В. Кларин. – М. : Знание, 1986.– 80 с.
50. **Кловак Г.Т.** Основи педагогічних досліджень: Навч. посіб. для вищих пед. навч. закладів / Т. Г. Кловак. – Чернігів : Чернігів, держ. центр наук.-техн. і економ. інформації, 2003. – 260 с.
51. **Кузьмина Н. В.** Профессионализм личности преподавателя и мастера производственного обучения / Н. В. Кузьмина. – М. : Высш. шк., 1990.– 119 с.
52. **Малихін А.** Тестовий контроль і підвищення якості освіти у вищій педагогічній школі / А. Малихін. // Рідна школа. – 2006. – № 6. – С. 9 – 11.
53. **Мартиненко С. М.** Організація науково-дослідницької роботи студентів з педагогічних дисциплін: Навч.-метод. посіб. / С. М. Мартиненко, А. М. Москаленко – К. : КМПУ ім. Б. Д. Грінченка, 2006. – 58 с.
54. **Мегем Є.** Спільна творча діяльність викладачів і студентів – основа проектно-технологічної підготовки / Є. Мегем // Вища освіта України. – 2005. – №4. – С. 90 – 94.
55. **Методика навчання** наукових досліджень у вищій школі : Навч. посіб. / За ред. С. У. Гончаренка, П. М. Олійника. – К. : Вища школа, 2003. – 233 с.
56. **Методичні рекомендації** по проведенню тренінг-курсу для підлітків з питань просвітницької роботи щодо здорового способу життя. – К. : Навчальна книга, 2002. – 47 с.
57. **Мороз О. Г.** Педагогіка і психологія вищої школи / Мороз О. Г., Падалка О. С., Юрченко В. – К. : НПУ, 2003. – 267 с.
58. **Навчальний процес** у вищій педагогічній школі / За ред. акад. Мороза О. Г. – К. : НПУ, 2000. – 337 с.
59. **Новые педагогические** и информационные технологии в системе образования / Под ред. Е. С. Полат. – М. : Изд.центр «Академия», 2000.– С. 64 – 86, 144 – 200.
60. **Нейматов Я. М.** Образование в XXI веке: тенденции и прогнозы / Я. М. Нейматов. – М. : Алгоритм, 2002. – 480 с.
61. **Николко В. Н.** Творчество как инновационный процесс / В. Н. Николко. – Симферополь: Таврия, 1994. – 191 с.
62. **Огнев'юк В. О.** Осягнення освіти : підсумки ХХ століття / В. О. Огнев'юк. – К. : Навч. книга, 2003. – 111 с.

63. **Паламарчук В. Ф.**, Даниленко Л. І. Тенденції розвитку інноваційних процесів у вищій освіті України. Вісник післядипломної освіти : Збірник наукових праць. Випуск 1 / Ред. кол. : В. В. Олійник (гол. ред.) та ін. – К., 2005. – С. 154. – 167.
64. **Педагогічні технології** : Навчально-методичний посібник / Укладачі: Нікуліна А. С., Шацька Р. М., Молчанова В. М., Харагірло В. Є. – Донецьк : ДІПО ІПП, 2004. – 80 с.
65. **Педагогічні технології** у неперервній професійній освіті : Монографія / С. О. Сисоєва, А. М. Алексюк та ін., за ред. С. О. Сисоєвої. – К. : ВІПОЛ, 2001. – 502 с.
66. **Перспективні освітні технології** : Наук.-метод. посібник / За ред. Г. С. Сизоненко. – К. : Гопак, 2000. – 560 с.
67. **Поляков С. Д.** Педагогическая инноватика : от идеи до практики / С. Д. Поляков. – М. : Центр «Педагогический поиск», 2007. – 167 с.
68. **Пометун О. І.** Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання : Наук.-метод. посіб. / О. І. Пометун, Л. В. Пироженко; за ред. О. І. Пометун. – К. : Видавництво А.С.К., 2003. – С. 8 – 18; 33 – 80.
69. **Поташник М. М.** Педагогическое творчество : проблемы развития и опыт / М. М. Поташник. – К. : Радянська школа, 1988. – 187 с.
70. **Селевко Г. К.** Современные образовательные технологии / Г. К. Селевко. – М. : Народное образование, 1998. – 256 с.
71. **Сериков В. В.** Образование и личность. Теория и практика проектирования педагогических систем / В. В. Сериков. – М. : Логос, 1999. – 272 с.
72. **Сиротенко Г. О.** Інновації як основа змін освітньої практики. Інформаційно-методичний збірник / Упорядник Г. О. Сиротенко. – Полтава, ПОППО, 2005. – 160 с.
73. **Сисоєва С. О.** Вища освіта України: реалії сучасного розвитку / С. О. Сисоєва, Н. Г. Батечко / Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України, Київський університет імені Бориса Грінченка, Національний університет біоресурсів і природокористування України. – К. : ВД ЕКМО, 2011. – 344 с.
74. **Сисоєва С. О.** Інтерактивні технології навчання дорослих: навчально-методичний посібник / С. О. Сисоєва; НАПН України, Ін-т педагогічної освіти і освіти пророслих. – К. : ВД «ЕКМО», 2011. – 320 с.
75. **Скнар О.** Модернізація форм і методів навчання студентів у контексті кредитно-модульної системи / О. Скнар // Вища школа. – 2006. – № 3. – С. 33 – 45.
76. **Смирнова И. З.** Модели обучения в системе высшего образования / И. З. Смирнова // Инновации в образовании. – 2006. – № 1. – С. 5 – 14.
77. **Феномен інновацій** : освіта, суспільство, культура : Монографія / за ред. В. Г. Кременя. – К. : Педагогічна думка. – 2008. – 472 с.
78. **Хоружа Л. Л.** У пошуках нової моделі педагогічної освіти / Л. Л. Хоружа // Вища школа. – 2009. – № 11. – С. 23 – 31.

Інформаційні ресурси:

79. <http://mon.gov.ua/index.php/ua/>

80. <http://osvita.ua/>

81. http://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/3114/
82. <http://pedagogika.ucoz.ua/index/knigi/0-9>
83. http://pidruchniki.ws/00000000/pedagogika/pedagogika_vischoyi_shkoli_-_ortinskiy_vl
84. http://pidruchniki.ws/16520205/pedagogika/didaktika_vischoyi_shkoli#961
85. <http://ualibrarium.narod.ru/human/pedagogics.html>
86. <http://uk.wikipedia.org>
87. <http://ukrkniga.org.ua/ukrkniga-text/784/>
88. http://www.ebooktime.net/book_162_glava_1_Анотація.html
89. <http://www.info-library.com.ua>
90. <http://www.info-library.com.ua/books-text-4022.html>
91. <http://www.nbuv.gov.ua/>
92. <http://www.osvita.org.ua/>
93. <http://www.pedlib.ru>
94. <http://www.twirpx.com/file/626701/>
95. http://www.uazakon.com/documents/date_cp/pg_gbgast/index.htm
96. www.ru.waldorf.in.ua

Робоча програма навчального курсу

"ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ"

Розробники:

Чернуха Надія Миколаївна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри теорії та історії педагогіки;

Малихін Олександр Володимирович, доктор педагогічних наук, професор.

Укладачі:

Тернопільська Валентина Іванівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри теорії та історії педагогіки

Муромець Вікторія Григорівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та історії педагогіки

Педагогіка вищої школи. Програма навчальної дисципліни / Укладачі Тернопільська В. І., Муромець В. Г. – К.: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2015. – 30 с.